

Protočni i decentno frivolni ljubavni roman o neostvarivoj ljubavi Marije i Uroša

Plodni hrvatski romanopisac Rade Jarak ima novi roman, "Suhu palmu" koju je objavio VBZ, a uredio Drago Glamuzina. Na naslovnici romana doista je više nego odlična ilustracija Biljane Stamenkovske. Riječ je čak o dvanaestom romanu pisca i slikara koji se uspješno iskušao i u pjesništvu, eseju i kratkoj priči, a onda i u izdavaštvu i uredništvu. Autor je "Suhu palmu" podnaslovio kao ljubavni roman za odrasle, stavljajući u zagradu sljedeće riječi: životne uloge, karakteri, pogrešne uloge. Rođen u Dubrovniku prije pedeset godina, Jarak i u ovom djelu radnju smješta i u inspirativan dubrovački milje koji odlično poznaje i koji ga očito trajno zaokuplja. Klasično napisan i klasično strukturiran protočni roman u svojem fokusu ima mladu i privlačnu dubrovačku Mariju Kozinu, koja tek koji dan prije svadbe s naočitim mladićem Urošem Vorkapićem nenadano i tajanstveno ostaje bez svojeg zaručnika tijekom opuštajućeg ljetnog kupanja na otočiću Lokrumu prepunom stvarnih ili izmaštanih prokletstava. Jarak već na samom početku romana kratkim, slikovitim i krajnje ekonomičnim rečenicama naviješta neobičnu ljubavnu priču koje se ne bi postidjela ni Marguerite Duras, jezgrovito opisujući svoje likove donekle uronjene u burnu i intrigantnu dubrovačku, a onda i europsku i svjetsku povijest. Mariju Kozinu u stopu pratimo u njezinu pokušaju bijega iz dubrovačke zaručničke tragedije iz koje je izašla usamljena te osramoćena i obilježena za cijeli život. Dubrovnik je grad koji dobro pamti (i grad čiji privilegirani građani imaju dugu memoriju) te od nje ga i od njihovih pipaka nije lako pobjeći, što jako dobro zna i osjećati na vlastitoj koži i naša Marija. Zahvaljujući majčinoj imovini i stanovima u Parizu i Buenos Airesu, Marija pokušava uhvatiti izmakli malograđanski ritam života koji zavređuje dobrostojeća i pristala mlada žena njezine dobi, povremeno ipak maštajući i o izbaviteljskom samoubojstvu. U tom bijegu prvo je odbija otvorena erotska frivolnost Pariza i njegovih za avanture raspolože-

nih stanovnika, a onda i izazovi argentinske prijestolnice, također seksualno obojeni, prepuni strasti i pritaženo opasni. Marija se jedva izvlači iz primamljivih pandži bivše velike argentinske kazališne dive, predominantne poluslijepe predatorice Alejandre Adam, da bi se onda, već pomalo uljuljkana u svoj tragičan sudbinski hodogram ponovno suočila s fatalnom dubrovačkom ljubavi. Iz vedra neba. I ponovno na fatalnom otoku Lokrumu. Ali, može li se nakon prohujalih desetljeća probuditi stari ljubavni plamen? Može li se ponovno povjerovati čovjeku koji vas je jednom prevario i ostavio na cjedilu? Može li isto srce više puta pasti na istu melodiju? Sve su to pitanja koja decentno sentimentalna "Suha palma" ostavlja krajnje otvorena donoseći čitateljima na dar čitavu paletu slikovitih i filmičnih likova iz cijelog svijeta (i pripadajućeg polusvijeta), ali i pišući otvoreno ne samo o dubrovačkom, nego i o riječkom miljeu, i to napose o onoj poetičnoj tipičnoj lučkoj ulici Riva Boduli koja se izravno dotiče s morem. Ima u "Suhu palmi" naznaka kriminalističkih mogućih zapleta i kaznenih djela koji ipak autora nisu previše uvukli u taj lukrativni žanr, kao što se tu naziru i nježne političke konotacije koje se tiču nezaobilazne Udbe, bjelosvjetskih slavnih špijuna ili pak višenacionalnih veza koje su očito, barem u ovom dubrovačkom odnosu između Marije i Uroša, bile itekako odiozne. No, Rade Jarak politiku je u ovom romanu daleko odmaknuo od svojih likova ostavljajući ih u njihovom realističnom limbu u kojem je ljubav jedini, sudbonosni arbitar u međuljudskim odnosima. Pri tome je u pisanju izbjegavao lascivnost i otvorenu seksualnu brutalnost koja i u današnje vrijeme ima svoje poklonike i među piscima i među čitateljima. Kao što je kantilenski i trubadurski počeo, Jarakov elegični roman "Suha palma" kantilenski i završava, obavijen duhanskih dimom i neobaveznom jazz-atmosferom New Orleansa te sveprisutnom prolaznošću koja razara ljudske osjećaje ponekad i bez očitih razloga i povoda.

"Suha palma", Rade Jarak, VBZ, uredio Drago Glamuzina, cijena 99 kuna

Knjiga na stolu

Denis Derk

